

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome I. Alvarez De Paz In omnes libros De Vita Spirituali Eiusque Perfectione

Álvarez de Paz, Jacobo

Antverpiæ, 1620

De substantia, fine, & officio vitæ mistæ atque de eius pr[æ]stantia supra
alias. caput. 21.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49057](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49057)

Quietem corporis, & mentis, cura affligendi carnem & castigandi corpus subsequatur. Ad hoc enim sancti patres desertum petierunt sibi que solis remoti vixerunt, ut hunc virtutis hostem vigilijs, ieiunationibus, & alijs corporis castigationibus spiritum subjugarent. Vitæ contemplatiuæ seclator (inquit Prosper) ad conditorem suum corde illuminandus accedat, ipsi contemplando, atque insatiabiliter perfruendo, vigilanter inserviat, ipsum iugiter concupiscat, præ amore eius omnia, quibus inde potest auerti, refugiat, omnes cogitationes suas, ac totam spem ex illius dilectione suspendat. Literarum diuinarum sacris meditationibus vacet, in his se diuinitus illuminatus oblectet.

Prosper
1. de vit.
contēp.
c. 8.

CAPVT XXI.

*De substantia, fine, & officio vitam
mista atque de eius praesentia
stantia supra alias.*

Eph. 5. **P**Rouidentissimè Dominus dedit inter homines quosdam quidem Apostolos, quosdam verò Prophetas, alios verò Euāgelistas, alios autem Pastores & Doctores ad cōsummationem Sanctorum, in opus scilicet ministerij huius, quo isti ad docendum electi, sibi decretam

decretam administrationem complent, & corpus Christi, Ecclesiam nimirum militantē edificant, tandem Ecclesia hæc ordinem habet, vnde, & membrorum suorum disparitate perficitur. Hæc autem disparitas in statuum ac ministeriorum diuersitate consistit, quorum aliqua ad hoc videntur instituta, vt quidam homines purgentur, illuminentur, perficiantur: alia verò, vt alij inferiores suos purgent, illuminent, atque perficiant. Operæpretium est in hac fidelium cōgregatione, sint capita quæ membra inferiora dirigant. Isti autem mundi gubernatores, & duces, isti humani generis præceptores, atque magistri, ista Ecclesiæ lumina, quæ eam splendore veritatis illuminant, & igne charitatis succendunt, sunt sanctissimi Episcopi, in locum Apostolorum successi: & omnes alij ad statum clericalē euecti, Episcopis tanquā veterani milites subsunt. Episcopi sane sunt qui vniuersum mundum suā potestate & auctoritate gubernant. Vnde in epithalamio sponsi de illis sponsæ, hoc est, Ecclesiæ dicitur: *Ps. 44.* pro patribus tuis nati sunt tibi filij, constitues eos Principes super omnem terram. Patres missi sunt Apostoli (ait Augustinus) pro Apostolis filij nati sunt tibi, constituti sunt Episcopi. Qui Principes facti, non solùm per seiplos viriliter pugnant; sed alios etiam verbo & exemplo erudiunt ad pugnam, & animare

nituntur ad praelium. Ipsi sunt luminaria Ecclesiae, & velut stellae huius spiritualis mundi à Christo splendidissimo sole lucē accipientes, ut in caliginosa nocte huius mortalitatis luceant: quare audiunt, non tantum, vos

Mat. 5. estis sal terrae: verum etiam, vos estis lux mundi. Clerici autem, praesertim presbyteri, septuaginta duobus discipulis successerunt. Apostoli ita lucis animarum inhaeserunt, ut tamen studium orationis non omitterent, & conversationem in caelis haberent; cui rei locuples testis est Paulus, de se & de suis socijs

Phil. 3. dicens: nostra conversatio in caelis est. Nullus enim est adeo solitudini addictus, & divinae contemplationis amans, quem non Deus ad aliquam proximorum utilitatem excitaverit. Nam certe Carthusienses, non solum oratione & exemplo, sed actione etiam & doctrinā Ecclesiae profunt; dum conscribendis libris, qui eorum doctiores sunt, ex instituto operam navant, & pijs colloquijs saeculares eos inuisentes, instituunt. Hugo de sancto Victore, Augustinianus Canonicus, de se

*Hugo
lib. 2. de
nuptiis.
6. 1.*

& de suis contubernalibus aptè conscripsit. Quibusdam sola Rachel, quibusdam sola Lia placet. Amant enim quidam contemplationis pulchritudinem, quietem silentij, charitati divinae quasi vultui Rachelis inhaerent ad spectibus animae. Alij verò solius Liae foecunditas placet: generant verbo praedicationis

dicationis filios, hos nutriunt lacte consolacionis &c. Apud nos autem vtraque ducitur, id est, Rachel & Lia: ne intolerabilis sit labor Liæ, ne quies Rachelis habeatur tædio, sed constitutis horis sibi inuicem succedant, labor orationi, oratio labori, lectio meditationi, meditatio prædicationi. Præclarè enim dixit Gregorius: Qui rebus temporalibus occupantur, tunc bene exteriora disponunt, cum sollicitè ad interiora refugiunt, cum nequaquam foris perturbationum strepitus diligunt, sed apud semetipsos intus in tràquillitatis sinu requiescunt. *Cassian. coll. 24. c. 13.* enim lucra sua in pertusum saccum condit, qui quicquid per aliorum conuersionem videtur acquirere, intemperantiâ cordis sui, & quotidianâ animi distentione, disperdit. Sibi ergo religiosi animarum ministri persuadeât, ad secretum contemplationis quotidie esse recurrendum, si volunt alios lucrari, & se ipsos per vanas distentiones, & deprauatos affectus non perdere. In contemplatione namque igne charitatis accenduntur, vt alios accendant: ibi erudiuntur, sicut Moses in nube atque caligine, vt alios erudiant; ibi ditescunt donis, atque virtutibus, vt proximis spiritualem eleëmofinam præbeant. Vita mista est, quâ religiosus vel quiuis alius ex instituto actiones salutis proximorum necessarias, & studium con-

Greg. 6
Moral.
c. 17.

contemplationis amplectitur, vt actio contemplatione fulcita vtilior, & contemplatio actione interruptâ feruentior existat. Optime dixit Gregorius: nec perfectus prædicator erit (id est perfectus vitæ mixtæ sectator) qui vel propter contemplationis studium operanda negligit, vel propter operationis instantiam contemplanda postponit. At vitæ mixtæ propositum est tum contemplationis tranquillitatem, tum actionis proximis fructuosæ curas, pari studio & intentione suscipere, tanquam duplicem sui partem, quâ affeclat ad consummatam charitatem admitti, vniuersamq; dilectionis Dei & proximi implere iustitiam. Eius desiderium est magno illi præcepto Pauli satisfacere: *Attende tibi, & doctrina, instra in illis: hoc enim faciens, & te ipsum saluum facies, & eos qui te audiunt.* Attendit sibi, cum in abdito cubili mentis considerat, qualiter viuat, & omnia sua interiora, & exteriora recogitat, vt ad meliora promoueat, & diuina mysteria perlustrat, vt visibilia contemnat, & inuisibilia acie mentis cognita concupiscat. Attedit doctrine, cum impense laborat, vt arguendo, obsecrando, increpando alios ad cognitionem & amorē sui Creatoris adducat. Hæc autē duo præstat, vt & sibi, & alijs fratribus ianuam patriæ cælestis aperiat.

Hoc verò certum sit, quidquid inter actionem & contemplationem in temporis partitione

tione contingat, semper tamen contempla-
 tionis studium habiturum intentionis ac de-
 siderij principatum. Contemplatio enim,
 quæ Dei amorem comprehendit, est occupa-
 tio actione nobilior atque præstantior. Ipsa
 est, quæ actionem perficit, in suum finem di-
 rigit, ei que vim atque efficacitatem attribuit.
 Ipsa tandem, quæ propter seipsam appetitur,
 cum tamen actio non tam propter seipsam,
 quam propter instantem proximorum neces-
 sitatem appetatur; Qui si, aut doctrinâ, aut
 exhortatione, aut consolatione, aut Sacra-
 mentorum administratione non indigerent,
 fatius esset functiones istas omittere, & vni
 contemplationi & amori summæ veritatis in-
 harere. Quies autem mentis, oratio & con-
 templatio est, quâ cibo verbi Dei pascimur,
 creaturarû obliuione soporamus, vires amif-
 sas reparamus, & novos animos ad operâ &
 laborẽ concipimus. Tunc sanè vnâ manu fa-
 cimus opus, & aliâ manu gladiũ teneamus,
 cum alternis vicibus salutem animarû, & con-
 tẽplationi rerum diuinarû instamus. Contẽ-
 platio verò rerum cælestium, & feruens ora-
 tio est cautissimus gladius, cuius præsidio
 muniti, non solum immanissimos Ecclesiæ
 hostes terremus, & ab Ecclesia fugamus: ve-
 rum in nobis quoq; vitia & prauas cupidita-
 tes cohibemus, & à cordibus nostris abscein-
 dimus, vitæ mistæ, cum in se fines vitæ actiuæ
 &

Quis
sit finis
vitæ
miltæ.

Greg.
lib. 5. in
1. reg. ad
c. 14.

Ioan. 5.
Greg.
hom. 11.
in Exec.

& contemplatiuæ contineat, erit sane duplo nobilior atq; perfectior. Hic finis in hoc sane positus est, vt operarius Ecclesiæ perfectam cōtemplationis gratiam, & absolutum actionis donum assequatur; & neque contemplationis amore zelum animarum deserat, nec zelo iuuandi animas in desiderio & ardore contemplationis intepescat. Quem finem Gregorius manifestè tradit, ita scribens: prædicatores autem sancti, sublimes valde sunt, non solùm opere, sed etiam contemplatione. Extrema ergo pars ista sublimitas est operis, intima verò illa, contemplationis. Tantæ profectò sublimitatis est finis iste, vt totam laudationem Ioannis Baptistæ à Salvatore nostro Iesu Christo prolatâ contineat, dum eum lucernam ardentem & splendorem appellat, *Ille (inquit) erat lucerna ardens, & lucens.* Ardor cælestia desideria, & lumen verbum prædicationis designat, & vtrumque contemplationis & actionis abtolutionem quandam & perfectionem demonstrat. Ille enim in secreto orationis cælestibus desiderijs & igne verissimæ dilectionis ardet, qui magnam & consummatam cōtemplandi gratiam accepit. Et ille in publico actionis lucet, qui bona, non vtcunque, sed optimè præstare nouit; & imperfectionem sceditate splendorem verbi non obscurat, & opera proximis vtilia prauis exemplis non inficit. Cum ergo

ergo vocatur Iohannes lucerna ardens & lucens, perfectus prædicator vocatur, qui finem vitæ prædicatoris fuit assequutus: qui prius contemplando Deum, & seipsum maceratione carni affligendo, in deserto arsit, & postea ex amore Dei, & zelo animarum, cum magno spiritu prædicando in medijs populis caligine iniquitatum percussos illuminavit. Arsit quidem ille, quia sanctissimè in omnibus se gessit, quia purissimè vixit, quia viam planè cælestem in terris instituit. Arsit ille, quia tota eius vita nobis loquitur, tota nobis sermo est, tota nos à malo reuocat, & ad bonum exhortatur. Errant ergo, qui putant se vitam mistam tenere, cum vanis alloquutionibus gaudent, cum sæcularium mutuis visitationibus delectantur, cum negotia sæcularia tractant, nuptias componunt, testamenta exsequuntur, lites procurant, &c. Non sunt ergo isti vitæ mistæ professores, sed totius vitæ spiritualis contéptores, qui ea quæ spiritus sunt horrêt, & ea quæ carnis sunt magnâ aviditate sectantur. Gregorius ait: Contéplatiua major est meritò, quàm actiua, quia hæc in vsu præsentis operis laborat, illa verò sapore intimo venturâ iam requiè degustat. Sed Marthæ cura nõ reprehenditur: Mariæ verò etiam laudatur, quia magna sunt actiuæ vitæ merita, sed contéplatiuæ potiora. Ad actiuâ (inquit Prosper) vitâ pertinet inter humana proficere, & rebelles corporis motus, rationis

Greg.
hom. iia
Ezech.
6. Mor.
c. 18.
Prosp. &
de vita
contemp.
c. 12.

*Nazian
epist. 77.
ad Olym
pium.*

imperio temperare : ad contemplatiuam supra humana desiderio perfectionis adscendere, & indefinenter augendis virtutibus incubare. Habet actiua profectum, contemplatiua fastigium. Hæc facit hominem sanctum, illa perfectum. Rectè ergo dixit Gregorius Nazianzenus : Quieta, & à negotiis semota vitæ ratio, actuosæ vitæ splendorem præstantior est. Actionis enim splendorem vincit contemplationis lux actionem dirigens, ei que puritatem, & splendorem impericiens. Certum est eam vitam spiritualem esse præstantiorem, cuius perfectior est operatio. Deo gratior, ac nobis, qui huius mundi vitam sectamur, vtilior. Hoc autem habent vitæ contemplatiuæ functiones, si cum actionibus vitæ actiuæ conferantur. Sunt perfectiores, quia actus sunt nostræ intelligentiæ, & voluntatis, quibus & diuinam naturam contemplamur, & eam ingenti charitatis amore prosequimur, & vitam illam cælestem imitamur, quæ est nostrorum laborum scopus, ac Dei ipsius beata possessio. Quod si illæ actiones sunt perfectiores, quæ versantur circa objectum excellentius, non dubium, quin consideratio & dilectio Dei actiones exteriores superent, quibus aut corporalibus proximorum miseris consulimus, aut nos ipsos in officio continemus. Verissimè igitur Gregorius oculo dextro vitam contemplatiuam assimilat

assimulat. Dexter namque oculus vita contemplatiua est: sinister, actiua &c. Sunt tandem actiones vitæ cōtemplatiuæ nobis, imò, & suo modo proximis vtiliores. Nobis quidem, quoniam ad peccata delenda, ad passionnes cohibendas, ad virtutes acquirendas, ad sæculum, & omnem eius splendorem conculcandum, efficacissimum est orationis cōtemplationisq̄ue remedium, ex qua tanquam ex editissima specula rerum labentium vilitatem adspicimus, & rerum æternarum dignitatem aduertimus, cuiusq̄ue præsidio ab omnibus malis aufugimus, & vniuersas virtutes actibus internis exercemus &c. proximis vero, quoniam contemplatio actiones dirigit proximorum gratiâ susceptas, ad perseuerandum in bonis operibus animat, eis prosperos euentus è throno Conditoris reportat, & innumera obtinet gratiarum dona, quæ effundantur in proximos. Hanc contemplationis vtilitatem pulchrè Richardus his verbis subnotauit Meritò (inquit) sp̄sus monet (de anima contemplatiua loquens) ne suscitetur, eo quod bene circa proximorū salutē occupatur. Et bona quidem sollicitudo, & turbatio carnalis, sed melior & sublimior circa plures occupatio, & cura spiritalis, vtpote tam Deo quàm cælestibus ciuibus familiaris, & permanens, & secura magis. Optimam partem elegit Magdalena, quæ gratiam exercet contemplationis

*Richard
in cant.
cap. 8.*

plationis, & tamen occupatur in parte for-
 ris, vt etiam actiuæ vitæ præmio coronetur.
 Perfectior verò & sublimior est illa operatio
 quam homo communem cum Angelis ha-
 bet, quàm sit illa, cuius vsu ad potentias cor-
 porales & necessitatem corporum se dimittit.
 Præstantior est contemplatio atque sub-
 limior, quàm homo, veluti ad angelicum ma-
 nus, & cælestem quandam dignitatem eue-
 hitur. De contemplatiuis verò subijcitur;

Pf. 35. *lumine tuo videbimus lumen.* Nam in lumine
 dei, & sapientiæ in hac peregrinatione, lucem
 increatam diuinæ naturæ per speculum in
 ænigmate vident, quam in patria facie ad fa-
 ciem sunt visuri, & eius gaudijs sempiternis
 fruituri. Contemplatiua autem hic incipit,
 vt in cælesti patria perficiatur: quia amor
 ignis, qui hic ardere inchoat, cum ipsum quem
 amat viderit, in amore ipsius amplius ignescit.

Greg. h. 14. in. Ezech. Gregorius ait: Contemplatiua vita amabilis
 valde dulcedo est, quæ super semetipsam amorem
 mam rapit, cælestia appetit, terrena autem
 debere esse contemptui ostendit, spiritualia
 mentis oculis patefacit, corporalia abscindit.

Bern. se. 22. in Cant. Bernardus ait: O veræ quietis locus! & quæ non
 immeritò cubiculi appellatione censuerim.
 in quo Deus, non quasi turbatus irâ, nec ve-
 lut distentus curâ prospicitur; sed probatur
 voluntas eius in eo bona, & beneplacens, &
 perfecta. Tranquillus Deus tranquillat omnia.

nia, & quietum adspicere, quiescere est. At
 Laurentius Iustinianus sic inquit: meritò iu- *Laur. in*
 cundior est (de vita autem contemplatiua *ligno vi-*
 loquitur) quia actiua vita habet sollicitum *te tract.*
 cursum: contemplatiua gaudium sempiter- *c. 3.*
 num. In hac acquiritur regnum, in illa per-
 cipitur: in hac contemnitur mundus, in ista
 videbitur Deus. *Sedebit* (inquit Propheta, de *Isa. 32.*
 contemplatiuis) *populus meus in pulchritudine*
pacis, in tabernaculis fiducia, & in requie *Contē*
 opulenta. Hæc omnia sanctorum dicta, tot *platio-*
 honorificis referta nominibus, quæ in vitã *nis de-*
 contemplatiuam quadrant, qualia sunt dul- *lectatio*
 cedo, raptus, somnus, requies, portus, cõuiuiũ, *qualis*
 locus quietis, sponsi cubiculum, visio mul- *lit.*
 cens, sedans, atque tranquillans, gaudium
 sempiternum regni perceptio, ac notio Dei;
 quid nisi incomparabiles diuitias, ineffabi-
 lem suauitatem, & supra omnem cogitatio-
 nem nostram, ingentem mentis voluptatem
 ostendunt: huius etiam delectationis pro-
 pria, quæ ex vita contemplatiua percipiuntur,
 magnum afferunt suæ perfectionis augmen-
 tum. Illud profectò animabus contempla-
 tiuis congruit: *Comedatis vetustissima veterum, & Lev. 26.*
vetera nouis superuenientibus proicietis. Comedunt
 vetustissima veterum, quãdo ea cogitant, quæ
 statum innocentia sapiunt, & peccatum ne-
 sciunt, & vetera pro nouis projiciunt, cum
 sæculi cogitationes & desideria, pro contem-
 platione

K

platione rerū cælestium derelinquunt. Huius ergo vitæ delectatio purissima est, ybi anima tanquam in igne purgatur, & ac si in mundo non esset, cogitationibus, & affectibus vniuersis rebus mūdānis eximitur. Et eo ipso vitæ contemplatiuæ delectatio tuta est atq; securā, quod mentem occupationibus tēporalibus, & hominū cōsortio liberat. *Frustra*

Pro. 1.

tur rete (vt inquit salomon) *ante oculos pennatorum, & in vanū dēmon retia tendit in rebus terrenis ad capiēdos illos, qui omnia terrena cōtemnēt, & ea memoria & affectu deserentes, ad sola cælestia & æterna toto desiderio*

*Beda in
prou. ad
cap. 1.*

cordis anhelāt vt enim ait Beda: facile laqueos qui in terra tenduntur, cauet, qui pennis virtutū subuectus, cōuersationem habet in cælis. Est etiam contemplationis delectatio in primis illustris atq; sublimis, quia similis est voluptatibus ac delicijs patriæ cælestis, quas

Rom. 14.

beati ex Dei amore & visione percipiunt. Rognū quippe Dei non est esca, & potus, sed iustitia, & pax, & gaudiū in Spiritu sancto. Et hoc idem licet non eodem modo, est contemplationis gaudium, quod non esca & potus efficit, sed perfecta iustitia, pacis abundantia, & Spiritus sancti inhabitatio producit. In cælesti patria videbimus Deum, videndo possidebimus, possidendo amabimus, amando fruimur, fruendo laudabimus. Et similiter vitam contemplatiuam habentes, & in opere

contemplationis se occupantes, Deum, oculis fidei & sapientiæ conspiciunt, conspiciendo utcumque tenent, prout in ista mortali vita cōceditur; tenendo diligunt, diligendo gaudent, & gaudendo ingenti spiritus exultatione perfusi, laudibus, & gratiarum actione concelebrant. Verè illustris ac nobilis sanctæ contemplationis voluptas, quā non carnis infamis contactus affert, sed ex spirituali vnione ad Deum, & ex notitia tantorum bonorum assurgit. Est tandem hæc delectatio valde pretiosa, quia rara est, nec omnibus etiam iustis, & Dei amicis concessa. Semper rara in pretio habita sunt. Non omnes iusti imò neque omnes qui orationi & contemplationi vacant, cellam ingrediuntur vinariam, & ad sponsi cubiculum admittuntur: sed licet interdum suauitatem aliquā experiantur, longè tamen est ab illis deliciarum caelestium spiritualis ebrietas. Demum hæc vita est magis sibi sufficiens, quia ad vnitatem Dei propius accedens, paucioribus indiget. Vnde cum Martha circa plurima turbatur, Maria in vno solo, quod infinitis partibus illa plurima superabat, quietem & iucunditatem inuenit, & propter seipsam amabilis. Et hoc Dominus subnotauit dicēs, *Luc. 10.*
unum esse necessarium, scilicet intellectu & affectu adherere Deo, propter quod reliqua admittenda sunt, & si hoc impediunt, repudianda.

*Pf. 26.
Ephrem
de patiēt*

dianda. Et sanctus David: *vnā* (inquit) *peti*
à Domino, *hanc requiram*. Hæc Maria (inquit
Ephrem) quietis exemplar extitit, sedens se-
cus pedes Iesu, ipsique soli adhærens: quare
& eam laudauit Dominus dicens: *Maria opti-*
mā partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Cernis
frater, qualis sit mentis tranquillitas, ac quies,
cuius possessorem & ipse laudat Dominus.
Hanc, mi frater, posside, & delectaberis in
Domino tuo, ad pedes eius sedens, ipsique
soli vacans, atque inhærens, vt confidenter
dicere queas & tu: adhæsit anima mea post
te, me suscepit dextera tua. Si autem vacatio
motive potior est, quia hæc propter illam
expetitur; non dubium, quin vita contem-
platiua sit, quàm actiua perfectior. Est etiam
vita contemplatiua secundum diuina; actiua
verò secundum humana. Vnde Augustinus,
In principio erat verbum, ecce quod Maria
audiebat, verbum caro factum est, ecce cui
Martha ministrabat. Diuina autem humana
præferenda sunt, & in primo, & præcipuo
loco collocanda. Videtis (ait Cassianus)
principale bonum in theoria sola, id est, in
contemplatione diuina Dominum posuisse.
Summum bonum, non in actuali, quamuis
laudabili opere, & multis fructibus abun-
danti; sed in diuina contemplatione, quæ
verè simplex & vna est, collocauit.

*Cass. coll
I. c. 84*

Magna est quidem vitæ contemplatiuæ
perfectio,

perfectio, quam tam eximiae proprietates illustrant: sed non est maxima eorum graduū vitæ spiritualis, ad quos vir religiosus potest ascendere, cum major sit vitæ mixtæ præstantia atque sublimitas. Mariam typum utique contemplatiuæ, meliorem partem aut optimam elegisse. Nam (ut doctè notauit Cardinalis Thomas Caietanus) Marthæ & Mariæ comparatio, partis cum parte, id est, vitæ actiuæ & cōtemplatiuæ, comparatio est, non vitæ cōtemplatiuæ cum toto, id est cum vita Apostolica & mixta, collatio. Harum autem duarum partium Maria optimam partem elegit; sed istā partem optimā multò melius est totum, id est, integra, & perfecta vita Apostolica, contemplationem colens, & perfectissimam actionem, atque omnino spirituales exercens. Saluator ergo noster vitam contemplatiuam, comparatione actiuæ optimam vocans, actiuæ prætulit: sed vitæ mixtæ amplioris perfectionis priuilegium non ademit. Sancti enim patres manifestè in hac sententia sunt, ut contemplatiuæ mixtam, & vtrumque opus comprehendentem anteponant. Horum primus sit Hieronymus, illum solum omnino perfectum existimans, qui vtrumque opus Marthæ atque Mariæ in vnā eandemq; viuendi rationem nouerit copulare. Augustinus statum clericalem monachorum professioni præferens, in quo & vi-

*Caiet. in
Lu. c. 10
& 21.
182. ar.
1.*

*Hieron
in The.
c. 3.*

tam mistam (quæ clericorum est, præterim
regularium) vitæ monachorum, id est, con-
templatiuæ præponit. In epistola ad Vale-
rium ait: Cogitet religiosa prudentia tua, nihil
esse in hac vita, & maximè hoc tempore dif-
ficilius, laboriosius, periculosius Episcopi, aut
presbyteri, aut diaconi officio, sed apud Deum
nihil beatius, si eo modo militetur, quo nos-
ter imperator iubet. Illud sine dubio colligendum
est vitam religiosam, nõ tantum contem-
plationi, sed etiam proximorum profectibus
consecratam, multo præstantiore esse ea, quæ
soli contemplantioni vacans, proprium duntaxat
profectum, & perfectionem exquirat. Chry-
sostomus verò adhuc apertius hanc maiorem
vitæ mistæ perfectionem ostendit, non iam
statum sacerdotis, hoc est, Episcopi, statum
monachorum præponens, in quo multus est,
& mirum in modum illius supra istum præstantiæ
& dignitatem exponit: sed religiosum curæ
animarum vacatè, religioso solitario præferens.
At Bernardus eleganter & breuiter huius vi-
tæ mistæ præstantiæ ingenuè fatetur. Est (inquit)
tantum lucere vanum, tantum ardere parum, ardere &
lucere perfectum. Illi lucet, qui ex prædicationis
ministerio, auram solum popularem captant, &
non Dei gloriæ, sed propriæ ambitioni seruire
student. Hoc autem vanum est. Nam quid
inanius est, quam ex tam sanctis ac præstan-
tibus laboribus, non fructum præmij cælestis
decer-

*Augu.
Epist.
138.*

*Chryf.
lib. 6. de
sacerdot.*

*Bernar.
ser. in na-
tal. S.
Joan.
Bapt.*

decerpere, sed inanis glorię, & insipientis laudationis ventũ aucupari. Illi ardent, qui sibi solis vacant, & contemplationi se tradunt, & sola cordis proprij puritate contenti, alijs doctrina non profunt. & hoc parũ est Sancta enim rusticitas sibi soli prodest, quæ nullo modo potest cum illius sanctitatis opulentia cõferri, cuius tam eximię opes sunt, vt habeat vnde abunde sibi provideat, & vnde in alios sine suæ detrimento doctrinæ diuitias effundat. Illi verò ardent & lucent, qui in similitudinem solis splendorem igneum & ardorẽ splendidum habent. Qui ardore charitatis seiplos supra omnia creata efferunt, & Deo Creatori intellectu, & affectu se copulant, & luce doctrinę proximos docent, ac vitijs liberatos in viam virtutis adducunt. Sed hoc sane perfectum est. Atque alio loco idem Bernardus, solitarium, mulierem vocat, & ministris Ecclesiasticis occupatum; virum, non quemlibet, sed fortem & bellatorem appellat, &c. Nam tu quidem in tui custodia vigilans, bene facis; sed qui iuuat multos, & melius facit, & vtilius. Vita quippe contemplatiua sola, instar est mulieris delicatæ, suã curantis internam pulchritudinem; at vita mixta est tamquam vir, cui nec minor solet inesse pulchritudinis decor; sed multo maior fortitudo, quæ pulchritudini admista, multo rarior, præstantior, ac perfectior existit.

Meritò quidem Dominus, & vsque ad perfectam ætatem filuit, & in eligendis Apostolis, designandisque discipulis aliquantulum expectauit; vt charitatis ordinem non edoceret, quæ non ab alijs, sed à nobis ipsa debet incipere, secundum illud: *Miserere anima tua placens Deo: nam quæ, rogo, charitas erit nostræ salutis obliuisci, vt proximis commulamus, aut quæ prudentia, si cum nostræ animæ detrimento fratrum salutem curemus? Charitatis præceptum in hæc verba promulgatum est. Diliges proximum tuum, sicut te ipsum.* Quod autem ultra nos ipsos diligamus, nec Dominus iubet, nec charitas exigit, nec iustitiæ lex, aut regula prudentiæ consentit. Hunc appetitum docendi ante tempus, quo aliqui stimulantur, & temeritatem, quâ se ipsos effundunt, Bernardus multis ac grauissimis verbis in quodam loco perstringit. Et inter alia sic ait: *Cæterum, tu frater, cui firma satis propria salus nondum est, cui charitas adhuc aut nulla est, aut adeò tenera, atque arundinea, quatenus omni flatui cedat, omni credat spiritui, omni circumferatur vento doctrinæ, imò cui charitas tanta est, vt ultra mandatum quidem diligas proximum tuum, plusquam te ipsum: & rursus tantilla, vt contra mandatum fauore lique scat, pauore deficiat, perturbetur tristitiâ, auaritiâ octrahatur, protrahatur ambitione, &c.* Tu inquam, ita in proprijs

Eccles.
30.

Mat. 22
Luc. 10.

Ber. ser.
18. in
Cant.

proprijis teipsum sentiens, quânam dementiâ,
 quæso, aliena curare aut ambis aut acq̄ie-
 fcis? & quare, o miseri, odio habetis silen-
 tium & cellam? quare ante tempus statum
 humilitatis deseritis? quare adhuc teneri &
 imbecilles ad virorum officia properatis? Si
 charitas fraterna impellit vos, scitote, quia
 charitas neminem cum proprio dispendio ad
 aliorum profectum curandum instigat. Tu
 ergo frater, à minimis incipe, vt ad mediocria
 procedas, mediocria ne contempnas, vt ad ma-
 xima, & planè difficilia sine ambitionis no-
 ta peruenias. Domum vitæ actiuæ satis tu-
 tam & securam primum inhabita. Ne cogi-
 tes te oleum & operam perdere cùm tibi va-
 cas: imò teipsum doces, vt alios instituas; tuâ
 domum opibus amplificas, vt habeas, vade
 alijs salutis documenta communices. Ne as-
 sentum præbeas his, qui beatum te dicunt,
 & reverà te seducunt, qui tibi suadent, vt
 nec dum grâdis factus, onera grandium sup-
 portes, Responde illis, quod Bernardus sa-
 pientissimus quibusdam sibi otium expro-
 bantibus respondebat: Nonnunquam ego
 (inquit) cùm sederè mihi ad pedes Iesu mœ-
 rens in recordatione peccatorum meorum:
 aut certè ad caput, si quando, vel rarò starem,
 & exultarem in recordatione beneficiorum
 eius, audiui, dicentes: vt quid perditio hæc è
 eaufantes videlicet, quod soli viuerem mihi,

*Ber. ser.
 12. in
 Cant.*

qui (vt putabant) multis prodesse possem, & dicebant: potuit enim venundari multo, & dari pauperibus. Sed non bonum mercatum mihi est, etiam si vniuersum mundum lucrare me ipsum perdere, & detrimētum mei faceret. Verūm audiant excusantem Dominum & respondentem pro me qui me quasi de otio incusant. *Mat. 26* Quid (inquit) molesti estis huic mulieri? quod est, vos videris in facie, & iudicatis secundum faciem iudicatis. Non est vir (vt putatis) qui possit mittere manum ad fortia, sed mulier. Quid tentatis ei imponere iugum, ad quod ego eū minus sufficientem intueor: bonum opus operatur in me. Ster in bono, quamdiu non conualescit ad melius. Si quando de muliere in virum, & virum perfectum profecerit, poterit & in opus perfectionis assumi. Hæc verba viri sanctissimi tibi assume, eorumq; sensu & veritate te proteges, cum ante aptum tempus ad curandarum animarum laborem incitaris. Sede in ciuitate iuxta præceptum Domini, hoc est, intra cella secreta te contine, quoadusque induaris virtute ex alto. Quia nequaquam res prosperæ tibi succedent, si nudus, & inermis ad pugnam exeas. Postquam verò actiua vitæ cursum exegeris, cōtemplatiua vita in suam domum te orationis donum sitientem, & suauem sapientia gustum esurientem excipiat. Vina pretiosa diuinarum cōsolationum tibi propinet. In hac officina cōtēplationis prudentiū

virginū respōsum expendens, eme tantū olei
 charitatis, quod non solū tibi, verū etiā alijs
 abundē sufficiat. Quæ nāq; prudentia erit ex
 eo, quod tibi non satis est, proximis erogare,
 & alijs comedentibus, te fame perire? Si ergo
 non abundas, si ferē nihil charitatis habes,
 quam ratione audes, ac si esses ditissimus,
 in alios tuum oleum profundere? Meritō
 (inquit Richardus) imperfectus, quādiu non
 habet, nisi parum olei charitatis, quo ipse tan-
 tū vngatur, & nōdum per intima dona gratiæ
 solidari meruit; non vult exteriū implicari,
 ne curis sæcularibus æstuans, humanæ con-
 uersationis, & mutabilitatis vëto cōtingat eū
 ab eo exiguo, quod accepit, exsiccari. Exterior
 enim occupatio imperfectos cito immutat,
 & dejicit, quia *musca moriētes*, id est, cogitatio-
 nes mundanæ, *perdunt suauē vnguentum* gratiæ
 minus in anima fundatę. Cupit ergo abūdare
 prius sibi, vt sic possit alijs infūdere: hoc oleo
 vult potiū inungi, quā vngere, de pleno fū-
 dere, quā effundere, fluere quā effluere. Qui
 enim indiscretē alijs prodesse cupit, & ante
 tempus effundit, semper inops, & à gratia va-
 cuus manet, & profectum suum impedit, &
 alijs minus prodest. Si itaque teipsum & alios
 saluare velis, quære prius per orationis stu-
 dium, charitatis oleum, quo alijs prosis, &
 teipsum in timore Domini, & in omni puri-
 tate conserues. Si autem per actiuam vi-
 tam ab omni terrena fæce purgatus, & per

Richard
 in Cant.
 cap. 8.

Ecl. 10

contemplatiuam, diuina sapientia illuminatus, atque Deo amoris nexu coniunctus homo terrestris esse desisti, & in hominem caelestem, aut potius in quoddam spirituum caelum commutatus es. Tales enim sunt caeli, quibus Ecclesia circumdatur. Haec namque quae adhuc peregrinatur (ut inquit Bernardus) habet caelos suos, homines spirituales, vita & opinione conspicuos, fidei puros, spe firmos, latos charitate, contemplatione suspensos. Et hi pluentes pluuiae uerbi salutarem, tonant increpationibus, coruscant miraculis; Hi enarrant gloriae Dei: Hi extenti sicut pelles super omnem terram, legem vitae & disciplinae digito quodam Dei scriptam in semetipsis ostendant ad dandam scientiam salutis plebi eius; ostendunt, & Euangelium pacis, quoniam Salomonis sunt pelles. Prius igitur caelum lucidum & tale caelum, quale sanctus hic descripsit, vita, & opinione lucidum, virtutibus purum & firmum contemplationis dono, à terra dissociatum: & tunc securè poteris officium caeli usurpare, & proximos uerbo & exemplo officio continere.

*Bern.
ser. 27.
in Cant.*